GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Narodna „ČUVAJMO JUGOSLAVIJU"

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. MALI OGLASNIK 20 RIJEČI DIN. 3.50 OGLASI PO SNIŽ. TARIFI. — Priopćeno po retku D 10

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEDELJE
Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin, Šibenik. Telefon br. 47
Redakcija za članke i vijesti zatvara se dan prije izlaska redovitog broja.
Čekovni račun Poštanske Stedionice Zagreb br. 38.114

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.—
PRETPLATA MJESEČNO: 12 DINARA
INOSTRANSTVO D 20. - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA II ŠIBENIK, 22 NOVEMBRA 1934 BROJ 145

Rapalski ugovor

Rapalski ugovor je idealan mirovni ugovor za talijansku narodnu manjinu u Jugoslaviji. Ni jedan mirovni ugovor nije dao tolika i takova prava jednoj narodnoj manjini, kao što je to dao Rapalski Talijanima na jugoslovenskom primorju.

Glava sedma tog ugovora od 12 novembra 1920 g. glasi:

Vlada S.H.S. izjavljuje da priznaje u korist talijanskih građana u Dalmaciji slijedeće:

1) Koncesije, date od vlada i ostalih ustanova onih država koje je naslijedila Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca talijanskim društvima ili građanima i koje ovi uživaju na osnovu koncesija zakonito stečenih do 12 novembra 1920 god., bit će potpuno poštovane, a vlada Kraljevine S. H. S. obavezuje se da održi sve obaveze ranijih vlada.

2) Kraljevina S.H.S. slaže se u tome da će Talijani, koji su bili do 3 novembra 1918 god. pripadnici teritorije bivše Austro-Ugarske monarhije, kojâ je po ugovorima o miru sa Austrijom i sa Ugarskom i po ovome ugovoru priznata kao sastavni dio teritorija Kraljevine S.H.S., imati pravo opcije za talijansko državljanstvo, kroz godinu dana od dana stupanja na snagu ovog ugovora, i oslobađa ih obveze da svoj domicil prenesu izvan njene teritorije. Oni će sačuvati pravo na upotrebu svoga jezika i na slobodno ispovijedanje svoje vjere, sa svim povlasticama koje iz toga prava proizlaze.

3) Doktorat i drugi univerzitetski nazivi, koje su građani Kraljevine S. H. S. već postigli na univerzitetima i na drugim zavodima za više obrazovanje u Italiji, bit će priznati od vlade Kraljevine S.H.S. kao punovažni na njenoj teritoriji i priznat će im profesionalna prava jednaka onima koja potiču od doktorata i naziva na univerzitetima i drugim višim zavodima u Kraljevini S.H.S. — Pitanje o važenju viših nauka koje državljani talijanski budu svršili u Kraljevini S.H.S., kao i državljani S.H.S. u Italiji, bit će predmet naknadnih prevora.

Da reasimiramo, radi jasnijeg razumijevanja, ono što dobiva talijanska manjina u Jugoslaviji:

Talijani u Dalmaciji mogu optirati za Italiju i ujedno živjeti kao talijanski državljani i nadalje u Jugoslaviji sa svim pravima iz člana 1. Imaju pravo na upotrebu svoga jezika i na sva ona prava koja iz toga proizlaze.

Osim toga Talijani u Dalmaciji, koji su svršili talijanske više škole, imaju pravo na vršenje slobodnih profesija (advokati, liječnici i t. d.) kao i Jugosloveni.

Da vidimo kako su se Talijani tim ugovorom koristili.

Po državnoj statistici od 1 juna 1930 god. na jugoslovenskom primorju od Sušaka do Kotora žive 4.900 talijanskih državljana. Većina tih optanata nije talijanske narodnosti. Oni žive u 95 raznih gradova i sela, ali samo u 7 mjesta ima ih preko 100, a u jednom preko hiljadu. Raspoređeni su ovako: Split 1.309, Krk 759, Sušak 644, Dubrovnik 503, Drenova 380, Korčula 380, Trogir 132, Šibenik 128. Ukupno 4.235 u tih osam mjesta, dok je ostatak 665 lica razasut po 87 drugih raznih mjesta.

Te godine su Talijani imali na jugoslovenskom teritoriju 7 svojih osnovnih škola sa 329 djece, 4 zabavišta sa 98 djece i jednu žensku stručnu školu (u Krku) za 33 djece. Osim toga su imali 23 talijanske čitaonice i društva.

Talijani u Dalmaciji imaju u svim većim centrima svoju crkvu i svoga svećenika, koji vrši sve crkvene funkcije i uredske poslove na talijanskom jeziku. Talijani u Dalmaciji su članovi fašističkih organizacija za inostranstvo. Djeca talijanskih škola su članovi Opere Balila. Ta djeca idu svakog ljeta na ljetovanje u fašističke logore u Italiju. Što uče i za što se spremaju u tim logorima mi smo već u par navrata pisali. Ali niko nije nikada stavljao prepreke ni toj djeci ni odraslima.

Baš ovih dana javlja dnevna štampa jedan malo teži slučaj. Talijanski parobrodi, na svom prolazu kroz naše vode, plove uz sam kraj grada Korčule. Svaki put ih na obali dočekuju talijanski optanti, koji raznim poklicima i mahanjem pozdravljaju Talijane sa parobroda. Pred par dana je talijanska lađa „Vulcania" vozila tako uz obalu Korčule jednu grupu fašista. Ti fašisti su, uz običajno demonstrativno pozdravljanje i pjevanje bacali na obalu i talijanske letke. U jednom takovom letku poručuju Dalmaciji da ne klonu, jer da će doskora biti oslobođeni.

I — nikome ništa. Jer 4.900 Talijana na jugoslovenskom primorju štiti Rapalski ugovor. A najbolji dokaz da su i stvarno zaštićeni onako kako to Rapalski ugovor propisuje vidi se po tome što na sve talijanske nacionalne praznike slobodno vijori talijanska zastava na svim zgradama društava i ustanova talijanskih optanata, bez obzira jesu li ili nijesu ta društva u istim zgradama u kojima su talijanska diplomatska predstavništva.

Baš radi svega toga smo na početku ustvrdili da je Rapalski ugovor idealan mirovni ugovor za talijansku nacionalnu manjinu u Jugoslaviji.

Ali — to je samo jedna strana medalje, koja je skovana u Rapalu 12 novemara 1920 g.

Drugu stranu medalje ne prikazujemo na ovom mjestu.

(Istra) Tone Peruško.

Rusija odobrava Jugoslavenski memorandum kod Društva naroda

Ženeva 22. — U Ženevi vlada veliki živost, pošto je interesovanje za ovaj sastanak Društva naroda veoma veliko. Jugoslavija je podnijela vrlo dokumentovani i opširni memorandum, kojega će pored ostalih država potpomagati i Rusija, kako se doznaje u zadnji čas, a prema iznenadnoj izjavi komesara za spoljne poslove g. Litvinova, koji je izjavio da je Rusija potpuno saglasna sa svim optužbama iznešenim u jugoslovenskom memorandumu.

G. Jeftić će traziti hitno i najodlučnije riješenje i bezobzirno kažnjavanje krivaca.

Države Male antante dovoljno su jake kod Društva naroda, te se može sigurno očekivati da će ova optužba biti ozbiljno uzet u pretres, a njen zaključak zadaće težak i smrtnonosan udarac svim revizionističkim predlozima. (A. A.)

Danas se predaje jugosl. memorandum

Pariz 22 — Havas javlja iz Ženeve da će Jugoslovenski memorandum biti podnesen vjerovatno danas.

Tekst i dokumenta objaviće se naknadno. (A A.)

Izjava gosp. Jeftića dopisniku »Havasa«

Ženeva 22 — Pariški dopisnik novinarske agencije „Havas" zatražio je kod ministra Jeftića interwiew, našto mu je g. Jeftić kratko odgovorio: „Učiniću svoju dužnost".

Živost u ženevi

Ženeva 22 — Francuski ministar spoljnih poslova g. Laval konferisao je jučer sa turskim ministrom spoljnih poslova g. Tevfik Ruždi bejom cijeli sat.

Poslije toga g. Laval je posjetio sovjetskog komesara za spoljne poslove g. Litvinova i zadržao se dva sata kod njega.

Odlazak Austrijskih emigranata iz Jugoslavije

Beograd 22. — Austrijski emigranti koji su dobili privremeno utočište kod nas odlaze ovih dana preko Sušaka za Njemačku.

U svim mjestima, gdje su oni bili smješteni najpohvalnije izražavaju o njima. Najviše će njihov odlazak žaliti trgovci, jer su oni trošili oko 20 hiljada dinara dnevno.

Nasljednik kardinala Gasparria

Rim 22. — Kako se doznaje za državnog sekretara Vatikana — nasljednika kardinala Gasparria biće postavljen kardinal Paccelli.

Mađarski demanti u svjetlu istine

U posljednje vrijeme iz Madžarske stiže demanti za demantiem, bolje reći sve vijesti koje su u vezi s događajima u Marseillu imaju u budimpeštanskim listovima isti karakter negiranja. Ali madžari demantiji nisu baš vjerodostojni. Onih dana kad je iz Madžarske zvanično javljeno, da je policija saslušala nekoliko stotina lica i da je 21 lice uapsila, ali da nijedno lice nije izazivalo opravdanu sumnju zbog neke veze s marseljskim atentatom, može stranu javnost zanimati jedna druga izjava, koju je dao zvanični „Pester Lloyd" isto povodom toga.

„Pester Lloyd" u broju od 17 oktobra piše o vijesti čeških listova, u kojoj je u vezi s logorom Janka Puszta spominjano ime izvjesnog Kimeta Ladina. „Pester Lloyd" je napao naročito članak „Českog Slova" i trudio se da na tom primjeru dokaže svu bezpredmetnost „čeških fantazija". U Madžarskoj nikada nije postojao Kimet-Ladin i dakle nije mogao nikakve veze imati s logorom Janka Puszta.

S time u vezi saznajemo iz potpuno pouzdanog izvora, da tvrdnja „Pester Lloyda" ima jednu jako slabu stranu. O spornom licu, koje prema tvrđenju „Pester Lloyda" ne postoji, možemo svima listovima pružiti slijedeće tačne podatke. Madžarsko ministarstvo inostranih djela ima povjerenika, koji se zove Erik Kühnelt-Leddihn (pseudonim Vitezovitsch). Ta povjerenik madžarskog ministarstva inostranih djela je izdao štaviše knjigu na njemačkom jeziku „Die Andern", u kojoj atentat kao sretstvo političke borbe principijelno odobrava. Kühnelt-Leddihn je pisao i u „Magyarsagu" anonimne članke protiv Slovena.

Dobro bi bilo, kad madžarski list ne bi zaboravio da sada i svoje čitaoce upozori na utvrđena fakta.

Otsustva u svrhu pohoda na Oplenac

Povodom učestalih molbi, koje pod nose razne korporacije i udruženja, da se i državnim službenicima odobri otsustvo radi učešća u pohodu na Oplenac, koja priredjuju korporacije i udruženja radi odavanja pošte blaženopočivšem Viteškom Kralju Aleksandru Prvom Ujedinitelju, gosp. predsjednik ministarskog savjeta odobrio je, da sva ministarstva mogu odobravati službenicima odsustva od redovne dužnosti u navedenu svrhu.

Otkup duhana za Njemačku

U Sarajevu je boravila grupa njemačkih stručnjaka, koji putuju u Hercegovinu na stanice za duhanski otkup. Oni se interesuju za hercegovački duhan i traže svjetlo žute boje i blag ukus. Sa njemačkim stručnjacima putuje načelnik uprave državnih monopola g. Andrijević. Stručnjaci su pregledali duhanske stanice u Hercegovini ispitujući kvalitet duhana. Kako se znade, Njemci su zadovoljni hercegovačkim duhanom pa se očekuje, da od namjeravane količine kupe pretežno hercegovački duhan.

Uredba o olakšanju naplate šumskih šteta ličnim radom

Uredba o olakšanju naplate i naknade šumskih šteta stupila je na snagu i već počela da se primjenjuje. Po ovoj uredbi lica, osudjena od strane šumskih vlasti moći će da naknade štetu, odnosno kaznu ličnim radom i za svaki dan računat će im se nadnica od 30 50 dinara, koja će im se otpisivati od glavnice duga Na ovaj će se način u mnogome pomoći zemljoradnicima u ovim teškim privrednim prilikama, da svojim obavezama odgovore.

Povlastice za posjetioce pčelarskog kongresa

Za pčelarski kongres, koji će se održati u Beogradu 25 o. mj. odobrene su povlastice na državnim željeznicama u pola cijene. Učesnici kongresa kupiti će cijelu kartu na polaznoj stanici, koja će im važiti i za povratak. Povlastice važe: za odlazak od 23 do 25, a za povratak od 25 do 27 novembra.

Nova metoda dobijanja benzina iz uglja

U potrazi za što jeftinijim i jednostavnijim načinom dobivanja benzina iz uglja, koje je pitanje u principu bilo riješeno već pred desetak godina, samo što je dosadanji način bio dosta skup, pronašao je tajni njem. savjetnik ing. Franz Fischer novu mnogo jednostavniju i jeftiniju metodu, koja će se već doskora privesti u praksu putem poduzeća Ruhrchemie A. G.

Blankete za prigodne telegrame

Čehoslovačka pošta uvela je početkom ove godine jednu interesantnu novost, naime, blankete za prigodne telegrame. Čestita li se kome brzojavno kakova vesela zgoda (imendan, vjenčanje itd.) tada po želji odašiljatelja, a uz naplatu jedne neznatne pristojbe, stanica koja izručuje stranci telegram umjesto na običnoj, učini to na jednoj ukusnoj i u raznim bojama sa cvijećem ukrašenoj tiskanici. Žalosni dogadjaji snopčuju se opet na žalosnoj, crno uokvirenoj tiskanici. Ova novina primljena je u Čehoslovačkoj vrlo dobro, i pošta je njome povećala svoje prihode.

VIJESTI iz ZADRA

Dolazak izgnanika

Zadar. — Ovih dana u Zadar je stiglo sedamdesetorica italijanskih prognanika, među kojima imade i nekoliko sveštenika. Oni su ovamo došli zato što nijesu imali gdje da se smjeste i da povećaju broj italijanskog stanovništva, odlučeno je da se nastane u Zadru.

Zadarska općina protijugosl. mljekara

Zadar. — Općinsko upravitelјstvo poduzelo je energične mjere protivu stanovnika jugoslovenske narodnosti iz pogranične zone, navlastito mljekara.

Kao što smo iznijeli u jednom od prošlih brojeva Narodne Tribune, jugoslovensko je stanovništvo odlučilo, da što manje odlazi u Zadar. Da bi ipak moglo unovčiti svoje poljoprivredne produkte, nastoji se organizirati u zadrugama, osobito mljekari, koji su dosadašnjom praksom bili izloženi velikim troškovima, trudu i svim mogućim nepogodnostima, tako da su od mlijeka imali smiješno minimalne koristi a vrlo često i štete. Ovim se je našla pogođena zadarska općina, zato što je tim osjetno pala plaćarinska taksa i prihodi trgovaca. Sa ovih uzroka, općina je strogo zabranila svaku zadrugarsku prodaju mlijeka, već presira, da svaka mljekarica donosi svoje mlijeko kao što je to bilo i ranije. Dosada donesено mlijeko iz zadruga jednostavno je bilo zapljenjeno i poklonjeno zadarskoj javnoj dobrotvornosti; drugom prilikom, osjetno oglobljeno, te se prijeti i zatvorom. Općina svoj postupak motivira time, da neće dozvoliti nikakovu kupoprodaju ni trgovinu, pak ni mlijeka. Tamo gdje nikako ne može naći uzroka da zaplijeni mlijeko, jednostavno zabranjuje prodaju i čini da ga se povrati natrag.

Uporedo sa ovim postupkom radi opskrbe stanovništva, sa posebnim parobrodom dovezene su iz Ankone velike količine kondenziranog mlijeka i umjetnih jaja, ali to nije htio nitko trošiti, pošto nije sadržavalo prirodnih hranivih sastojaka, nešto je zaudaralo i bilo pokvareno, i što je najvažnije, znatno skuplje nego mlijeko i jaja, što se je do tada trošilo.

Izgleda da općina ne namjerava popustiti u svojoj odluci. Čujemo međutim, da jugoslovenski zadrugari namjeravaju nabaviti aparate za proizvodnju maslaca i sira. Ako se to ostvari izbjeći će se šikanacijama zadarske općine i njezinog nekorektnog postupka prama siromašnim ljudima.

U zadarskoj brijačnici

Zadar. — Svaki muštorija koji dođe u brijačnicu, bude veoma radosno pozdravljen i dočekan učtivom opomenom: „Gospodine izvolite, vrlo će mo vas rado poslužiti pa ako hoćete i besplatno, samo molim, prethodno platite doprinos u fond milicije". — I ako obazrivom taktikom, kompliment polučuje svrhu, pošto došljaku drugo ne preostaje već da mimo odredjene tarife plati još i ovu posebnu taksu. Isti namet plaćaju i svi manuelni radnici. Njihova nadnica iznosi 12 lira dnevno od kojih 4 moraju dati za takse.

Podmirite pretplatu!

I opet Nar. Tribuna i San Marco

Zadar, Bokanjac, Dračevac(Malpaga) Kao i obično San Marko uvelo je praksu, da redovito prepise članke Narodne Tribune pa je to i ovom prilikom učinio. Prije svega u istom stupcu osvrnuo se je na pisanje Jadranskog Dnevnika, kojemu se čudi odakle može tvrditi da je za javne radnje u Zadru određena svota od jedne milijarde i 300 miliona lira i da je g. Mussolini poklonio Zadru 300 hiljada lira za gradnju doma izbjeglih Italijana. Onu već sazidanu ne spominje. Vjerujemo da San Marco nije dobro informiran, pošto njemu još nije poznato da je u Zadar stiglo 70 Italijana iz inostranstva. Za Narodnu Tribunu on se također veoma čudi i iznenađuje, kako može pisati da se na zadarskom teritoriju — prevodi dopis iz Bokanjca — odnarođuju djeca slovenske narodnosti, kad su sva ta djeca bistre italijanske narodnosti. Ovdje se on nije sjetio, ili mu moguće nije poznato, da je italijanski učitelj u Dračevcu dobio dosta veliku svotu u svrhu odnarodovanja djece slavenske narodnosti, a da ne nabrajamo još bezbroj drugih konkretnih primjera.

G. Mussolini za neženje

Zadar. — Kao posebnu nagradu g. Mussolini, predsjednik ministarskog savjeta odlučio je da se do božićnih praznika daruje po 200 lira svakom mladiću koji se do tog vremena oženi. Ovo važi za sve stanovnike na zadarskom teritoriju. M.

Ubrzavanje njemačkih brzih vozova i stanje željeznica

D. N. B. javlja: Pomoćnik generalnog direktora njemačkih željeznica dao je izjavu o stanju njemačkih željeznica. Njemačke željeznice prevoze 4-5 od cjelokupne njemačke robe. Namjera je vlade da svi njemački brzi vozovi prelaze 120 kilometara na sat i u tom cilju uvešće se motorni vagoni i povećati broj vozova. Dalje je izjavio da su njemačke željeznice otkako je nacionalsocijalizam došao na vlast, učinile mnogo za nezaposlene jer je raznim željezničkim radovima godišnje na željeznicama uposleno 700 hiljada lica.

Marke sa slikom Kralja Petra II.

„Slovenec" donosi povodom izrade novih poštanskih maraka sa likom Nj. V. Kralja Petra II. slijedeće:

„Slovenačko filatelističko društvo u Ljubljani stavilo je nadležnima za izradu novih poštanskih maraka sa likom Nj. V. Kralja Petra II. ovaj predlog: Na markama da bude lik sa najnovijeg portreta koji je ovog ljeta radio na Blijedu Božidar Jakac. Pored običnog napisa da se utisnu i riječi: „Čuvajmo Jugoslaviju" kao vječiti odgovor na posljednje riječi umirućeg Kralja Aleksandra I Ujedinitelja.

TRAZIMO DOPISNIKE iz svih većih mjesta sjeverne i srednje Dalmacije uz nagradu. Pisati na uredništvo

Novinski papir za umotavanje prodaje se u tiskari E. Vitaliani.

Jouvenel o principima Francuske spoljne politike

Pariz. — Bivši francuski poslanik u Rimu i istaknuti publicista Henri de Jouvenel je na pariskoj Sorbonu održao predavanje o spoljnoj politici Francuske, u kome je pregledno protumačio francusku koncepciju i izniо glavne opasnosti za Francusku:

1) Na prvom mjestu je konstatovao da Francuska ne teži ni za jednim hektarom novog zemljišta na svjetu. Rat dakle ne može za Francusku značiti ništa drugo nego rizik, da bi mogla izgubiti plodove svoje pobjede. Ta konstatacija najbolje dokazuje iskrenost francuskih težnja za mirom.

2) Francuske kolonije, protektorati i mandati su okupljeni oko francuskog bloka, koji se prostire od Sjevernog mora sve do Konga. Zadatak francuske diplomacije je da nedozvoli ni najmanju pukotinu u tom bloku. —

3) Potreba da se taj blok održi da se obezbjedi veza između evropske i afričke Francuske određuje francusku politiku prema Italiji i Španiji. —

4) Ideja francuskog bloka se ne smije odijeliti od ideje latinskog bloka.

Francuska — kako je to de Jouvenel precizirao — mora biti u stanju da se postavi protiv slijedećih opasnosti: opasnost direktnog napadaja na francusku granicu, opasnost anšlusa, opasnost napadaja na poljski koridor ili na čehoslovačku granicu, opasnost nasilne revizije granica i ugovora iz 1919 godine i to bilo koji granice, jer se svljet 1914 godine u vjerio o uzaludnosti diplomatskog truda, koji je išao za lokalizovanjem konflikta.

Francuska ima trostruki sistem odbrane od tih opasnosti: svoje saveze, lokarnski ugovor i pakt Društva naroda. Ta tri sistema se moraju dakako dopunjavati, jedan na drugi nadovezivati, a ne biti u uzajamnoj suprotnosti.

Na kraju svog predavanja je Henri de Jouvenel spomenuo značaj saradnje s Rusijom. To izmirenje može biti od potpunog značaja za mir tek onda, kad se dopuni izravnanjem odnosa između Njemačke i Društva naroda i kad Evropa na temelju principa jednakosti, organizacije bezbjednosti i odgovornosti velikih naroda održi mir priznanjem arbitraže, jednodušno prihvaćenom definicijom napadača, odredjivanjem tačnih i neposrednih sankcija za slučaj napadaja i obrazovanjem međunarodne sile, kojih iz dana u dan zahtjeva sve veća opasnost od vazdušnog rata.

Mađarska štampa ne može da prikrije svoju nervozu zbog odluke jugoslovenske vlade da se marsejleski zločin tretira pred Društvom naroda.

Gradsko vijeće Mostara je zaključilo da bana dr. Jablanovića izabere za svog počasnog gradjanina.

GRADSKE VIJESTI

Rad na sređivanju prilika u našoj općini

U posljednje vrijeme u našoj se općini intenzivno radi na sređivanju prilika i uređenju finansijskog stanja da bi se dobila prava slika imovine općinske.

U ovom opsežnom radu učestvuju svi činovnici i namještenici, koji prekomplano rade za vrijeme uredovnih časova. Kako je posao koji se ima svršiti veoma opsežan, agilan predsjednik g. Dr. Grubišić, sekretar g. Živković i finansijski referent g. Dr. Belamarić rade neumorno i poslije uredovnog vremena, i to često i do 9 sati na veče.

Na taj način, zahvaljujući vrijednim svim ljudima, prilike u našoj općini u najskorije vrijeme će se konsolidovati.

Zavjet Skauta

Steg skauta pod vođstvom starešine brata prof Boškovića, položio je juče zavjet na Jadrtovcu. Svi izvidnici i planinke prisustvovali su ovom činu. Poslije polaganja zakletve brat Stranimir Krstanović održao je prigodan govor, istaknuvši značaj ovoga čina. Zatim je govorio o ulozi skauta u životu omladine, naglašavajući da su skauti iskreni poborници jugoslovenske misli. Izrazio je duboku bol izvidnika i planinki zbog smrti Kralja Mučenika. Svoj ljepi govor završio je poklicima: „Slava Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju" i „Da živi Nj. V. Kralj Petar II."

Makarani nastanjeni u Šibeniku

Kako svake godine tako i ove u počast svoga pokrovitelja Sv. Klementa mađu u crkvi sv. Nikole na obali Mihu sv. Misu u Staroslovenskome jeziku, u nedjelju 25 novembra, u 9 sati jutrom.

Radi narodne žalosti odustaju od lijepe pjevane mise i zajedničke večere.

Koncerat društva „Rastko" iz Drniša

U subotu 24 t.mj. održaće u „Grand Hotel Krka" komemorativni koncerat posvećen uspomeni blagopočivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, Srpsko pravoslavno crkveno pjevačko i muzičko društvo „Rastko" iz Drniša.

Program se sastoji iz biranih tačaka. Diriguje g. Šime Mudrić.

Ulaznica dobrovoljni doprinos, sa kojima će se omogućiti put ovom zboru na Oplenac.

Početak u 20.30 časova.

Povodom zakašnjenja vozova

Juče je brzi voz iz Zagreba, koji treba da stigne u Šibenik u 8·30 ujutru, stigao sa velikim zakašnjenjem tek oko 3 s po podne. I sada je nepojmljivo, zašto se pošta nije podjelila po podne svima, kad su novine bile vanka na prodaju već u 3·15 s.?

Zna se kada dođe zima vozovi iz Zagreba skoro uvijek imaju zadocnenja, a ako se bude uvijek ovako radilo, onda nikad neće pošta biti uredno otpremljena, već sa 24 sata zakašnjenja.

Mi znamo da broj listonoša na ovdašnjoj pošti nije dovoljan, i da je teško zahtjevati od njih peterice da u veče počnu dijeliti poštu po cijelom gradu, tim prije što je poznato da naše ulice nisu svuda najurednije, i da tu ima posla i za deset ljudi. Ali isto tako treba voditi računa da publika nije dužna da trpi ovakova zadocnenja, tim prije što se to može lake otkloniti. A inače se od nje traži, da uvijek tačno plaća sve redovite takse . . . ! !

Stavljamo na srce nadležnima da ovu stvar što prije, i na svaki način uredu.

Konferencija ribara u općini

Kao što smo javili već u prošlom broju, na inicijativu senatora g. Ivaniševića održana je u utorak konferencija ribara, kojoj su prisustvovali senator g. Ivanišević, predsjednik gradskog poglavarstva g. Dr Grubišić, pretsjednik općine Tijesno g. Šikić i dosta ribara iz okolice.

Senator g. Ivanišević objasnio je prisutnima svrhu ove konferencije, istakavši značaj organizacije ribara. Zatim je povedena o raznim ribarskim pitanjima. Zaključci sa ove konferencije biće iznijeti na skupštini organizacije ribara, koja će se održati 3 decembra u Splitu.

Iz Narodne Ženske Zadruge

U petak 23 t. m. priredjuje Narodna ženska zadruga u svojim prostorijama predavanje prof. gđice Nade Kušar o temi: „Fizičko vaspitanje". Početak je u 19 časova. Mole se cij. članice da prisustvuju u što većem broju.

U isto vrijeme Zadruga upozoruje svoje članice i prijatelje, da izvole predati svoje dovršene radove u prostorijama zadruge za to određenoj članici, za vrijeme rada t. j. svakog utorka i petka od 18 sati unapred. Pošto utržak prodaje ide u korist siromaha našeg grada, Zadruga ovim putem moli svoje članice, da pomognu ovu korisnu i dobrotvornu akciju.

Pritvoren radi zlostavljanja žene

Predstojništvo gradske policije pritvorilo je jednog nezaposlenog privatnog činovnika po tužbi njegove žene radi tuče i prijetnje da će je ubiti.

Pritvoreni je na saslušanju izjavio da je nije tukao već da ju je samo ošamario, i da mu je ona prijetila da će ga otrovati.

Policija vodi istragu po ovoj stvari.

FILM O BLAGOPOČIVŠEM KRALJU koji se davao ovih dana u kina „Tesli" jedini je svoje vrste kod nas, a mi smo ga gledali među prvima (pre nego i Zagreb). Mornarica, Zanatska škola, i neke škole iz okolice prisustvovale su na posebno prikazivanje filma.

PREMJEŠTAJI: Tomić Mirko, kat. pomoć. geometar IX položajne grupe Ministarstva finansija premješten je u katastarsku upravu u Šibeniku.

— —

Grđić Svetomir kat. pomoćni geometar IX grupe Ministarstva finansije premješten je u katastarsku upravu u Benkovcu.

Kapu i šešir
kupite kod:
TVOKAPS
najbolje opskrbljenog tvorničkog skladišta
STALNA CIJENA tiskana je na cedulji u svakom komadu

Cvijeće
Ako imate zapušten vrt, ili Vam je želja nekog cvijećem obdariti, ill odati počast lijepim vijencem mrtvom poznaniku — obratite se za savjet iskusnom vrtlaru: **STIPE ZORIC - ŠIBENIK**
Poljana Kralja Petra. - Kiosk cvijeća

TESLA Tonkino prikazuje u nedjelju orijentalni velefilm „Pjesma Orijenta" Ramon Novarro.

KINO „BALKAN" prikazuje samo danas četvrtak fantastični velefilm „Nevidljivi čovjek" po romanu H. G. Wellsa. — U petak odlična tonfilmska komedija „Divlja mačka" Lupe Velez, Victor Mc. Laglen.

Kulturni film Šibenika

U utorak je u našem gradu bila grupa glumaca i operatera filmskog preduzeća „Praga-Pariz" te je tom prilikom snimala kulturni film Šibenika i okolice. Tu je bila i većina glumaca koja učestvuje u snimanju filma „A život teče dalje...", koji se nije mogao snimiti radi nekih teškoća. Kulturni film će biti gotov već decembra mjeseca, a sa njegovim prikazivanjem otpočeće se već u početku januara.

Film „A život teče dalje..." dovršiće se sada u Pragu gdje će ovih dana otići gđa Ita Rina i kompozitor g. Slavinski.

Zlo koje treba popraviti

Svake večeri poslije dolaska ubrzanog vlaka iz Beograda, sa kojim dolaze novine, pred ovdašnjom poštom se može vidjeti jedna ružna slika. Grupa dječaka, kolporteri, navali na poštu vičući, da bi se što prije dograbila novina. Ovo pruža veoma ružnu sliku, i revizori novina bi trebali naći načina da ovu stvar na drugi način urede. U svakom slučaju o ovome bi trebalo povesti računa i spriječiti u buduće ovakove stvari.

Poboljšanje poštanske veze Sibenika sa Kninom

Na zauzimanje vrijednog upravnika ovdašnje pošte g. Gazzaria, a povodom pisanja našeg lista, pošta za Knin u mnogome se je poboljšala, jer se ista sada otpravlja onim jutarnjim vozom u 4 s., i to svakog dana osim nedjelje. Na taj način će se pismo koje bude predato u Šibeniku uveče oko 7 sati, imati u Kninu već rano ujutru, a ne tek popodne, kao što je to bilo do sada. U isto vrijeme naši čitatci u Kninu imaće naš list već rano ujutro t. j. u isto vrijeme kada i u Šibenikn.

Izlazeći u susret ovoj našoj opravdanoj želji, Direkcija pošte je pokazala da je spremna svakom opravdanom zahtjevu udovoljiti, razumije se u granicama mogućnosti, te joj mi odajemo svaku hvalu.

NOVELA

Putnička avantura

Automobil je odjednom usporio hod i polako stao kraj jednog kabrioleta, koji je nasred puta davao znakove svog mehaničkog očajanja.

— Da li Vam što treba? upitao je šofer.

Jedna mlada žena ustala je sa engleskim ključem u ruci.

Njezino fino i lijepo lice izgledalo je očajnički.

— Oh, da gospodine, odgovorila je ona, potrebni su mi . . . savjeti.

Smijući se on je skočio na zemlju i pošto je skinuo svoj udobni putnički ogrtač počeo je da posmatra motor kabrioleta. Nagnuta kraj njega mlada automobiliskinja pratila je njegove pokrete. Zatim je prošaputala kao kad čovjek pita liječnika:

— Je li stvar ozbiljna?

— Pa i jest . . . jedan se dio mora zamijeniti.

— Ah . . . hoće li popravak dugo trajati?

— Dva ili tri sata.

— A ja sam obećala da ću biti u Cuxhavenu na večeri.

— U Cuxhavenu?

— Da moji roditelji bit će jako zabrinuti, u toliko prije, što noć brzo pada u ovo doba, a ja trebam sama da prevalim toliki put.

On je razmišljao nekoliko sekunda, a onda se odlučio.

— Najbolje će biti da vas ja odvučem do najbližeg sela. Tu možete ostaviti kola u gáraži. Ja ću vas zatim odvesti u Cuxhaven. Obećajem vam da ćete biti tamo za večeru. Ostaje nam samo 150 kilometara.

— A moja kola?

— Morat ćete poslati po njih drugog dana. To je nažalost sve što vam mogu učiniti. Ja moram stići u Berlin prije nego što padne noć.

Ona se kolebala. Da li se mogla povjeriti tom nepoznatom? On je bio mlad, elegantan, korektan. Bilo je ipak bolje poći sa njim negoli ostati sama nasred polja.

— Pristajem, gospodine, na vaš predlog i hvala vam velika.

— Onda ja trčim da donesem jedno uže iz one kuće, koju tamo vidim.

Nekoliko kilometara koji su ih razdvajali od sela teško je bilo preći. Mali kabriolet skretao je tamo amo za torpedom. S vremena na vrijeme mladić se okretao da vidi da nije izgubio svoj laki teret.

Bilo je lijepo vrijeme i kako je sada sigurno znala da će na vrijeme stići, putnica se smješkala svojoj nezgodi. Držeći jednom rukom volan i ogledalo ona je napudrovala lice i popravila rumenilo svojih usana.

U prvome selu kabriolet je povjeren garaži, a zatim su se obadvoje smjestili u torpedo.

— Izvinite me što se ovako žurim, ali imam hitna posla u Berlinu.

— Ja obožavam brzinu uzviknula je ona.

— Dozvolite da se predstavim ja sam Joe Rieger.

— Ja sam Roswitha Gabler.

Ona se veselo nasmijala.

— Zanimljivo, zar ne? upitao je on.

— Vrlo . . . A zatim, ovo je novo za mene.

— Avantura!

— Tako je!

(svršiće se)

ZAKLETVA LOVACA

U prošlom broju radi pomanjkanja prostora nijesmo mogli donijeti govor predsj. g. Iljadice, održan prigodom zakletve lovaca, te ga sada donosimo:

Drugovi Lovci!

Ovaj sastanak sviju lovača ovog sreza upriličen je danas, da položimo zakletvu vjernosti Nj. V. Kralju Petru II i Otadžbini.

Čvrsto sam uvjeren, da je svaki od nas došao pun sreće što će moći da ovdje otvoreno izusti one svete riječi zakletve vjernosti, koje inače svaki od nas u srcu nosi.

Jugoslavenska nas je majka u krš noj Dalmaciji ovako odgojila.

Nije ovo gospodska parada, nismo plemići, nismo vlastele, ali duša i srce su više nego gospodska, plemenita su po prirodi. Rodjeni smo i odgojeni u klisuri na tvrdom kamenu, na kojem se kule i tvrdjave grade da odole vremenu i ljudskoj navali, a takovi hoćemo i mi da budemo.

Povrh naše koljevke prohujali su crni oblaci i bljeskale su munje, vjekovim su vladali lavovi gladni, orlovi crni i vučice bjesne, ali nijesu uspjeli da nas slome. Ostali smo čvrsto na nogama i vjerni svome rodu, rodu slavenskome.

Hvala višnjem Bogu i prolivenoj svetoj krv velikih i viteških junaka — silom rastavljena braća našla su se u zagrljaju, u krilu svoje majke, naše domovine Jugoslavije.

Drugovi! Zakletva nisu prazne riječi, time smo vezali naše poštenje i obećali vjernost. Treba da stisnemo naše redove čvrsto uz našeg mladog Kralja, za spas Otadžbine, za našeg Kralja, čiji su otac, djedovi i pradjedovi, slavnog roda Karadjordjevića, pokazali i dokazali i svetom krviju zapečatili vjernost i ljubav svome rodu i otadžbini, a mi ćemo vjerni našoj zakletvi, kad dodje sudbonosni čas, da zamjenimo naše lovačke puške sa oružjem, onim oružjem, kojeg ćemo upotrebiti da branimo i očuvamo naše, ono naše koje je krvavo na bojištima otkupljeno, na poljanama, gdje je tjelesima junaka zemlja pokrivena, a krvlju natopljena, a odakle je nama sloboda nikla. Treba da iskupimo zavjet, kojeg nam je blagopočivši naš Viteški Kralj i Otac Aleksandar I ostavio, da budemo čuvari Jadranskoga mora i da čuvamo Jugoslaviju.

Strašna je za čovjeka smrt, ali je slatka i sveta, kad može za rod i dom slavno da gine, jer i pjesma kaže:

Na vjek živi, koj za rod zgine.

Drugovi neću da duljim, već vas sad pozivam i bratski molim, da pri zakletvi koju će te sada položiti, budete prisutni tijelom, dušom, srcem i mišlju, da se ovaj vječni pečat usadi u naša srca i da pokažemo da ćemo uvijek i svugdje biti dostojni sinovi naše domovine i roda slavenskoga, i da ćemo našeg Kralja i našu otadžbinu do zadnje kapi štovati i braniti, pa neka naša gromka zakletva poleti po cijelom svijetu, nek se čuje i nek zna, da smo i da ćemo vazda biti vjerni čuvari našeg Jadrana i da ćemo čuvati Jugoslaviju.

Sad pozdravimo našeg Kralja Nj. V. Kralja Petra II i Njegov Dom i našu milu Otadžbinu, da ih svemogući Bog poživi na mnoge vjekove, tri put, Živili, Živili, Živili!

Put g. Dr. SLAVKA GRUBIŠIĆA u Split

Pretsjednik Gradskog poglavarstva g. Dr. Slavko Grubišić i finansijski referent g. Dr. Dunko Belamarić otputovali su u Split, radi općinskog posla kod banovine.

DRŽAVNE NABAVKE

(Oglase kod Trg. Ind. Komore Split)

Hrana ljudska — dobava za potrebe Kde Žetske Div. Oblasti Cetinje — licitacija na 23 XI.

Ricinusovo ulje — dobava za Kdu Pom. Arsenala Tivat — ponude do 9 XII.

Profilno željezo, plosnato željezo itd. — dobava za Arsenal Tivat — ponude do 11 XII.

Tekućina i pasta za čišćenje kovina itd. — dobava za Kdu Pom. Arsenala Tivat — ponude do 9 XII.

Krpe za čišćenje — dobava za Kdu Pom. Arsenala Tivat — ponude do 5 XII.

Poziv

imaocima industrijskih preduzeća

Osnivački odbor postavljen od Trgovinsko Industrijske Komore u Splitu pozivlje sve imaoce industrijskih radnja na području Trgovinsko Industrijske Komore u Splitu, da pristupe **osnivačkoj skupštini** *Udruženja Industrijalaca u Splitu.*

Skupština će se održati dne **25 novembra 1934, u 10 sati,** *u vijećnici Trgovinsko-Industrijske Komore u Splitu.*

Dnevni red:

1) Izvještaj osnivačkog odbora

2) Usvajanje pravila udruženja.

Osnivački odbor

Predsjednik Dr. N. Ljubić v. r

SOKOLSTVO

Pri stupanju u novi Sokolski dom „Viteškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja“ održana je sjednica načelstva i prednjačkog zbora 17 novembra o. g. na kojoj se je podijelio rad.

Sokolsko društvo Šibenik broji do sada: vježbaćeg muškog članstva 95, ženskog 32, muškog naraštaja 87, ženskog naraštaja 71, muške djece 478, ženske djece 245. Ukupno svih vježbaćih kategorija 1.008 (hiljadu i osam).

Vodstvo muškog članstva ima brat Meliš sa pomoćnikom br. Milićem.

Vodstvo ženskog članstva ima sestra Kušar sa pomoćnicom s. Delfin.

Vodstvo muškog naraštaja ima brat Abramović sa pomoćnicima br. Pavelkom i Grubišićem.

Vodstvo ženskog naraštaja sestra Delfin.

Vodstvo muške djece ima brat Grubišić sa pomoćnicima braćom: Protegom, Kostom, Jurinićem, Bulatom, Belamarićem, Juricem i Jurasom.

Vodstvo ženske djece ima sestra Vitaliani sa pomoćnicama sestrama: Bašić, Kušar, Dunkić.

Ref za laku atletiku br. Pavelka.

Za ref. „Odbojke“ br. Kosta.

Za novinara predsj. zbora brat Grubišić K.

Za oružara br. Protega I.

Za knjižničara s. Bašić A.

Za statističara brat Belamarić D.

Za blagajnika sestra Marković N.

Za tajnika, zapisn. i arhiv. brat Kosta N.

Za vježbe odjeljenja određeni su pojedini dani i satovi koji će se naknadno iznijeti radi obavijesti onih koji bi htjeli da se upišu.

Najvažnije radio emisije

Četvrtak:

19·15 *Toulouse* Sinfonie — 22·15 *Prag* Sinfoniejazz — 19·20 *Budapest* Traviata — 19·30 *Prag* Pjevači majstori.

Petak:

19 *Wien* Schubert — 20·15 *Waršava* Sinfonie — 20·45 *Rim* Vel. konc. — 18 *Brussel I.* iz „Sappho“ 19 *Toulouse* operete.

„ILS“ INDUSTRIJA LIJESA
TVORNICA SANDUKA - ŠIBENIK
Skladište svakovrsnog materijala. Prodaja na veliko i malo uz najpovoljnije dnevne cijene i uvjete. Telef. br. 30.

Zanimljivost

Ljudi koji su živjeli po 200, 300 i 400 godina

U prijašnjim stoljećima, dok se još nisu vodile uredne knjige rodjenih i umrlih, bilo je dosta ljudi, dakako očitih lažaca, koji su uporno tvrdili da već žive dvije, tri, pa i više stotina godina. Najčuveniji medju takovima bio je grof od Sen-Žermena, jedan pustolov iz 18 stoljeća, koji je tvrdio, da se je rodio čak u Kristovo doba. Osim njega poznat je i grof Kaljostro, za koga su mnogi dapače i vjerovali, da ima nekoliko stotina godina i neki Galdo, koji se je godine 1787 pojavio u Mlecima i tamo proslavio svoj 400-stoti rodjendan. Dakako, sve su to bili pustolovi, koji su izvjesno s nekim računom podržavali oko sebe vjeru u svoju visoku starost. Ali ima da je bilo sva sila ljudi onoga doba, koji su im i vjerovali, ipak je povijest sa smiješkom zabilježila te njihove laži. Medjutim, zna se za nekoliko ljudi, koji su i u prijašnja vremena mogli pismenim ispravama dokazati, da su živjeli neobično dugo. Najduži vijek je imao Englez Tomas Karn, koji je živio od 1588 do 1795 godine, dakle 207 godina. Poslije njega dolazi Petrač Čartan iz okolice Temišvara, koji je živio od 1539 do 1724, dakle 185 godina. Jedan Crnac za ono vrijeme rob u Virginiji, u Americi, koji je umro 1798 godine, do živio je 180 godina, a Martin Ulaman iz Gornje Lužice u Njemačkoj, živio je 172 godine.

Dobar odgovor

Poštovani hamburški liječnik Dr Johanu August Unzer, koji je 1799 g u Altoni umro, pozvan bijaše k nekom bogatom trgovcu na ručak. Poslije jela, trgovac već u napitom stanju, odvede doktora do staje i u namjeri da ga naljuti reče: „Ovdje stanuje moj doktor. Njegovi mi recept izvanredno pomažu“. Unzer pogleda u staju, a vidjevši u njoj magarca odgovori: „Ja vjerujem da vam recept vašeg doktora pomažu, jer vam on pripisuje samo ono što odgovara vašoj naravi“.

Zar već?

Doktora Bouvarta, koji je prije 200 godina bio poznat liječnik i šaljivdija pozvaše jednog dana k teško oboljelom kardinalu. „Ja trpim paklene muke“ uzdahnu bolesnik. — „Što! - Zar već sada?“ — odgovori Bouvart.

Zinaida Gippiusova o braku književnika

(svršetak)

Tolstojev brak je bio slične vrste, samo savršeniji. Mnogo godina je bio i najsretniji. Tolstoj ne samo da je volio Sofiju Andrejevnu, nego je bio u nju i zaljubljen sve do starosti i pri tom samo u nju. A Sofija Andrejevna je bila žena „najbolja od najboljih“, prijateljica, „dadilja talenta“. Tragičan kraj toga braka je izazvan baš njegovom savršenosti u vezi s izuzetnim ličnim osobinama čovjeka i žena. Tolstoj kao čovjek nije bio u okviru svog književnog talenta. Njegov talent je rastao, ali rastao je i on; rastao je — i prerastao je svoj talenat. Sada nećemo analizirati, da li je taj rast „čovjeka“ išao gore ili na stranu. Ostaje istina, da se ranija harmonija između Tolstoja-čovjeka i Tolstoja - književnika gubila. Sofija Andrejevna nije mogla to da primjeti. Sama je bila već na posljednjoj, najvišoj tački svoga razvitka, vrlo harmoničkog, čije je temelje udario njezin muž. Išla je za njim, s njime, ali je njezin put završen tamo, gdje put Tolstojev još nije završen. Ići dakle samo za njim? Bez svog puta, — samo tuđim? Slaba žena bi to zacijelo učinila. Ali Sofija Andrejevna nije bila slaba žena. I bacila se u borbu. Ali u toj borbi nije pobjedila. Nije pobjedio ni on. Ili bolje rečeno — ako to iko shvati — oboje su izašli iz borbe kao pobjedioci.

Te najbolje žene stvaraju najsretnije — ili najmanje nesretne — brakove značajnih ljudi, velikih književnika.

Ko bi sumnjao, da je najnesretniji, u pravom smislu riječi, bio Puškinov brak? Za tragičan kraj toga braka ne bi imalo smisla kriviti ženu. To je bio brak jednako nesretan za oboje. Ona nije odgovarala geniju, on pak nije odgovarao njoj, što je potpuno dokazao njezin drugi sretan brak. Za nesretan kraj su krivi ili oboje, ili nije kriv niko, iako je takav kraj braka rijetka pojava.

Veliki književnik je — piše dalje Zinaida Gippiusova — s moga gledišta bio „najsretniji“. Ali jedva se usuđujem da iskažem njegovo ime, jer tako je sporna ta sreća u očima većine. Nema međutim sumnje, da nikonije proživljavao zaljubljenost i ljubav prema ženi tako potpuno, jako i istrajno i na ničijem talentu se nije ljubav ispoljila u takovoj svojoj dubini i naročitom sjaju. A žena nije bila od „najboljih“ žena: uopšte nije ni bila žena, jer brak u običnom smislu nije ni postojao.

Govorim o Turgenjevu i o njegovoj ljubavi prema Paulini Viardotovoj. Za njega kao čovjeka-književnika je takova ljubav bila zaista najsretnija. I njegova sudbina je bila možda najbolja, kakva se može željeti velikom piscu.

Ali kad „braka“ nije bilo? Ni braka, ni porodice, ni brižljive dadilje talenta, najbolje među ženama? Ili je za značajnog čovjeka, velikog pisca, za kojega idealnu ženu ni zamisliti ne možemo, bolje da ostane uopšte bez žene i bez najbolje?

Ne znam. Samo postavljam pitanje, kao prva, o „idealnoj“ ženi. Neka o njoj odluče drugi, ako mogu. Dok se to ne dogodi, moramo se pokloniti pred uprkos svemu najboljim, pred Sofijom Andrejevnom Tolstoj, Anom Grigorjevnom Dostojevski i mnogim drugim, njima sličnim. Pred ženama dadiljama velikih talenata, velikih ljudi.

C. P.

Budite pretplatnici „Nar. Tribune“

Štampa i vlasništvo Odlik. Grad Zavod Tisk E. VITALIANI i SIN. Šibenik Odgov. urednik Hamilkar Vitaliani